

1F8

H1

D.El.Ed. Examination

MAY, 2022

First Year (2016 Revised Syllabus)

ENVIRONMENTAL SCIENCE PEDAGOGY

(Marathi Medium)

Time : 11.00 to 1.00 Hrs.

Date : 31/5/2022

(3 Pages)

Max. Marks : 40

1. (अ) रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा : 4

- (1) परिसर अभ्यास म्हणजे परिसराचा, परिसरासाठी व केलेला अभ्यास होय.
- (2) आपल्या समान पातळीवरील सहकार्यांना मदत करण्यातून ज्ञान आणि कौशल्य संपादन करणे म्हणजे होय.
- (3) परिसर अभ्यास या अभ्यासक्रमाची क्षेत्रात विभागणी केली आहे.
- (4) बालकाचा हे शिक्षणाचे उद्दिष्टे साध्य व्हावे म्हणून आपण विविध अध्ययन अनुभव देत असतो.

(ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा : 2

- (1) मूल ज्या परिसरात वाढते त्या परिसराच्या संदर्भात मिळणाऱ्या अनुभवाचे अर्थ लावण्याची प्रक्रिया करते.
- (2) प्रत्यक्ष प्रवास करून एखाद्या प्रदेशाची माहिती मिळविली जाणे, म्हणजे प्रवास पद्धत होय.

H1

1 of 3

P.T.O.

(क) खालील घटकातील विसंगत घटक ओळखा :

2

- (1) संशोधन, प्रत्यक्ष अनुभव, चर्चा व परिसंवाद, कार्यवाही.
- (2) मुख्यपृष्ठ, भाषा, बांधणी, किंमत.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 60 ते 80 शब्दांत लिहा :

8

- (1) बालकाचा विकास नक्कीच होईल म्हणून बालकाची कोणती वैशिष्ट्ये लक्षात घ्यावी ?
- (2) पर्यावरण संतुलनासाठी मानवी प्रयत्न कसे करता येतील ?
- (3) पाठ्यक्रम आणि पाठ्यपुस्तक याची तुलना करा.
- (4) सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापनासाठी आकारिक मूल्यमापनाची कोणती साधने वापराल ?

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 120 ते 160 शब्दांत उत्तरे लिहा :

12

- (1) परिसर अभ्यासाचे महत्त्व सोदाहरणासह स्पष्ट करा.

किंवा

'माझा परिसर माझे पर्यावरण' या क्षेत्रातून कोणकोणत्या घटकांचा अभ्यास केला आहे ?

- (2) सहकार्यात्मक अध्ययनाची मूलतत्त्वे स्पष्ट करा.
- (3) शाश्वत विकास व्हावा म्हणून कोणती उपाययोजना केली पाहिजे ?

किंवा

'परिसंस्था' संकल्पना स्पष्ट करून त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

- (4) शास्त्रीय दृष्टिकोनाचा विकास करण्यासाठी कोणत्या क्षमतांची गरज आहे ?

4. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 ते 250 शब्दांत लिहा :

12

- (1) भटक्या जीवनाकडून स्थिर जीवनाकडे वाटचाल करताना कोणत्या टप्प्यातून मानव गेलेला दिसतो ?

किंवा

विविध स्थित्यंतरांची कारणे उदाहरणासह स्पष्ट करा.

- (2) पाठ्यपुस्तकाचे बाह्यांग निकष लिहून इयत्ता 5वी परिसर अभ्यास भाग-1 चे विश्लेषण करा.
- (3) तुम्ही शालेय सहलीचे पूर्व नियोजन कसे कराल ?